

Hoe gedraag jij je online?

WhatsApp is een fijne, snelle én gratis manier om met elkaar te praten. Het is dan ook de populairste app bij jongeren van 10 tot 18 jaar. Op WhatsApp zeg je makkelijk iets leuks. Maar ook iets negatiefs. En dat kan leiden tot misverstanden of ruzie. Hoe houd je het online sociaal? Die vraag staat centraal in de nieuwe Week van de Mediawijsheid. Het thema dit jaar is namelijk 'Samen sociaal online'. In deze week, van 4 tot en met 12 november, is er veel aandacht voor mediawijsheid en hoe je je op sociale media als WhatsApp gedraagt. Ook kunnen groep 7 en 8 gratis meedoen aan MediaMasters: de spannende serious game over mediawijsheid. ①

Groepsapp

Misschien hebben jullie er in de klas ook wel een: een groepsapp of klassenapp. Superhandig voor huiswerk, afspraken die de juf of meester maakt en dingen die je moet onthouden, zoals je boek meenemen of op de fiets naar school komen. En er worden ook andere berichtjes in gedeeld. Communiceren op WhatsApp is makkelijk en snel. Maar er ontstaan ook makkelijk en snel misverstanden. Want een bericht op WhatsApp kan heel anders overkomen dan je bedoelde. Een boodschap goed overbrengen lukt het best als je verbaal én non-verbaal kunt communiceren. Bij WhatsApp gebruik je echter vooral verbale communicatie. Dat zijn de woorden die je typt. En je gebruikt weinig non-verbale communicatie. Dus dingen die je zegt zonder woorden. Denk aan je gezichtsuitdrukking, je stemgeluid en je lichaamshouding. De enige non-verbale communicatie die je hebt, zijn de emoji. Dat is de reden dat communicatie op WhatsApp snel mis kan lopen. ②③

Emoji

Iedereen gebruikt wel emoji. Lilian Stolk deed onderzoek naar het gebruik ervan en schreef *Het zonder woorden boek*. Zo'n 80% van de mensen stuurt wel eens een emoji. Tijdens haar onderzoek ontdekte Stolk dat emoji eigenlijk per ongeluk zo populair zijn geworden. Om meer smartphones in Japan te kunnen verkopen, bedacht Apple dat het een goed idee zou zijn om emoji te gebruiken. Vandaar dat er zoveel Japanse plaatjes tussen zitten. Het Japanse woord emoji betekent in het Nederlands

'beeldkarakter'. En in dit geval is een karakter een Japans leesteken. Het heeft dus niets met het woord emotie te maken. Op dit moment zijn er meer dan 3500 emoji en bijna elk jaar komen er weer nieuwe emoji bij. In alle landen worden emoji gebruikt en wereldwijd versturen we er per dag zo'n 10 miljard. Deze emoji is het meest populair 🤔 en deze het minst 📄. Emoji gebruik je als gezichtsuitdrukkingen en handgebaren. Lichaamstaal dus, maar dan online. Handig, want met één plaatje kun je veel vertellen. Maar dan moet de ander wél begrijpen wat je bedoelt. En daar gaat het weleens mis. Veel van die emoji-misverstanden ontstaan doordat de plaatjes oorspronkelijk uit Japan komen. Sommige symbolen zijn hier onbekend. We begrijpen dus niet alle plaatjes en verzinnen zelf wat ze voor ons betekenen. Het kan dus zijn dat je een emoji gebruikt waar een ander boos van wordt, hoewel jij dat niet zo bedoeld hebt. ④⑤

35 Irritaties

Er ontstaan niet alleen problemen en irritaties door de plaatjes. Volgens onderzoek vinden mensen de volgende dingen irritant op WhatsApp:

- Spammen: Dat is heel veel berichten sturen, of elk woord in een nieuw bericht zetten.
- 's Avonds laat appen: Het verstoort je nachtrust en die van anderen.
- 40 • Bliepjes en piepjes: Vooral irritant voor de mensen om je heen. Maar je kunt er zelf ook stress van krijgen als je het gevoel hebt dat je meteen moet kijken en reageren.
- Horror-appjes en kettingbrieven: Horror-appjes die je moet doorsturen omdat er anders iets verschrikkelijks gebeurt. Of appjes waarin staat 'Stuur dit door aan 10 vrienden' en dan krijg je nieuwe emoji. Het is allemaal nep. Doe niet mee aan angst zaaien en verbreek de ketting.
- 45 • Iemand ongevraagd in (of uit) de groepsapp zetten: Als je iemand uit een WhatsApp-groep zet, kan dat overkomen alsof je diegene buitensluit. En iemand tegen zijn zin erin blijven zetten is pesten.
- Niet snel genoeg reageren: Dat kan zorgen voor boosheid en onzekerheid. Maar bedenk: misschien is er nu geen tijd om te antwoorden. Als je echt snel antwoord nodig hebt, bel dan.
- 50 • Pesten met stickers: Stickers op WhatsApp zijn super populair! De meeste zijn grappig, maar soms worden stickers ook gebruikt om te pesten, of om sexy of racistische plaatjes door te sturen. ⑥

Nettiquette

Om zonder problemen online te communiceren is het handig om regels te bedenken voor hoe je met elkaar omgaat. Die afspraken noem je nettiquette. Dit zijn goede online omgangsvormen, dus over hoe je je gedraagt op internet zodat het voor iedereen leuk blijft. Die regels kun je ook als afspraken gebruiken voor WhatsApp. Wil je ruzie en misverstanden voorkomen? Denk dan hieraan:

- Geef zelf het goede voorbeeld en verstuur geen onaardige berichten.
- Durf je het niet in iemands gezicht te zeggen? Zeg het dan ook niet via WhatsApp.
- Gebruik geen scheldwoorden en grof taalgebruik.
- Gebruik veel emoji.
- 60 • Doe zelf niet mee met spammen en vraag of je klasgenoten een aparte groep willen maken.
- Maak afspraken over de eindtijd waarop jullie berichten in de groepsapp zetten.
- Ben je boos? Reageer niet meteen en praat het offline uit.
- Toch ruzie gekregen via WhatsApp? Praat het offline uit.

Kortom, behandel iedereen zoals jij zelf ook behandeld wilt worden. ⑦

- 65 **Bron:** weekvandemediawijsheid.nl, mediamasters.nl, hoezomediawijs.nl, jeugdjournaal.nl, metronieuws.nl, stoppestennu.nl